

VALSÖRARNAS FÅGELSTATION

Årsrapport 1982

Motsvarande rapporter har tidigare utkommit som en skild årspublikation under åren 1977 - 1981. Valsörarnas årsrapport kommer härefter årligen att publiceras som en separat del i denna nya tidskrift.

Rapporten sammställd av C.G. Taxell

Medhjälpare: Johan Rajander
Johan Sandén
Birthe Wistbacka

Innehåll: Häckfåglar
Flyttfåglar
Invasionsfåglar
Vinterfåglar
Observationer av sällsyntare arter
Ringmärkningar

Vårens verksamhet startade den 16.4 och fortgick kontinuerligt till den 30.4. Därefter följde tyvärr en längre paus under en viktig ornitologisk period. I maj var stationen bemannad endast under tiden 17 - 23.5 och i juni endast 2 - 5.6. Inte heller i juli eller augusti var situationen bättre, med endast ca. en veckas verksamhet per månad.

Under hösten, fr.o.m. 11.9 in i november, omfattade bemanningen 53 dygn och var den bästa möjliga. Detta resulterade bl.a. i nytt ringmärkningsrekord. Under årets två sista dygn och fyra dygn in på det nya året gjordes en taxering av förvinterfåglar.

Sammanlagt var stationen bemannad i 95 dygn. 2 nya fågelarter påträffades under året på Valsörarna.

Utsikt norrut från Norderstören en vacker försommarkväll - ett stycke paradiset ute i Kvarken.

Foto: Håkan Eklund.

Detta år har ingen egentlig taxering av häckfågelstammen utförts. Dethär beror främst på bristen på kunniga ornitologer. Enbart sporadiska observationer har gjorts under en veckas tid i slutet av maj, 3 dygn i början av juni samt en vecka i juli. Dessa observationer gjordes nästan uteslutande på Stor- och Ebbskäer.

Häckningen av *simänder* torde i stort sett ha varit minst lika svag som år 1981. *Gråtruten* torde ej ha ökat. *Skräntärnkolonin* häckade även denna sommar på Valsörarna. Individantalet har knappast förändrats i den. *Småfågelpopulationen* har i stor sett bibehållits. Bl.a. hade häckning av minst ett par *gulsångare* och ett par *grönfinkar* konstaterats.

Den 18.5 påträffades 2 st orrhönor på Storskär. Den 18.8 gjordes den glädjande upptäckten av en *orrhöna jämte 9 ungfåglar* söder om fyren. Den första häckningen på Valsörarna under "ornitologisk tid" var ett faktum. Det är att hoppas att orren, som den enda hönsfågeln, kan ersätta förlusten av ripan, som tidigare var talrik, men numera helt försvunnit från Valsörarna.

Orren häckade första gången på Valsörarna 1982. Som hönsfågel ersätter den dalripan som helt försvunnit från arkipelagen.

Foto: Håkan Eklund

FLYTTFÅGLAR

Uppföljningen av vårens flyttfågelsträck påbörjades den 16.4 med räkningen av flyttande *fjällvråkar* som den viktigaste uppgiften. Resultatet blev rätt svagt, då endast 530 fåglar kunde noteras inom april månad. Då stationen stod tom i två veckor under första hälften av maj, då fjällvråkssträcket ännu normalt brukar pågå, erhöles inget resultat. Årets resultat av *storskarvsträcket* i april var svagt med endast ca. 70 ex inräknade. Resultatet av *lomsträcket* under senare hälften av maj blev otillfredställande då bemanningen omfattade endast en vecka och bara en person skötte observationerna. Max ca. 300 exemplar räknades den 19.5.

Av höstflyttningarna kan bl.a. nämnas ca. 250 ex flyttande *fjällvråkar* 5.10. Sträcket av *trastar* började först i början av oktober, bl.a. antecknades över 2000 björktrastar och ca. 400 rödvingetrastar den 6.10.

En sammanfattning av de viktigaste flyttfågelobservationerna ingår i en gemensam tabell i årsrapport 1983.

INVASIONSFÅGLAR

Höguggla Sur ulu

Den rikaste förekomsten på flera år, från medlet av september till 6.10. Max 10 ex räknades den 1.10. 13 ex märktes -vilket var rekord.

Päruggla Aeg fun

Trots den goda unproduktionen i landet var invasionen här sämre än väntat, vilket märktes i ringmärkningsresultatet, sammanlagt 182 ex. (Hösten 1980 var resultatet 278) Det bästa dygnet var den 28.9 med 29 ugglor.

Större hackspett Den maj

En mindre invasion förekom i augusti med ett max på 15 ex den 17.8 och 12 ex den 19.8. Senare under hösten var den fåtalig med högst 4 ex den 2.10.

Tretåig hackspett Pic tri

Enbart tre observationer under hösten.

Kungsfågel Reg reg

En rätt svag invasion började ca 21.9 då 10 ex inräknades. Största antalet, 16 ex, sågs den 2.10. Sista observationen den 24.10.

Mesar

Invasionen var mycket obetydlig.

- *talgoxe* Par maj

Förekom i några få flockar: 18.10 och 19.10 30 respektive 18 ex, därefter endast något enda ex.

- *blåmes* Par cae

Endast två exemplar

- *svartmesen* Par ate

Endast ett exemplar

<i>Trädkrypare</i> Cer fam	Bara tre observationer under hela hösten.
<i>Domherre</i> Pyr pyr	Synnerligen fåtaglig denna höst. Högst två observationer per dygn.
<i>Sidensvans</i> Bom gar	Fåtalig. Första observationen den 15.9. Max den 16.10, ca 15 exemplar.
<i>Gråsiska</i> Car mea	Rätt talrik. Första observationen av stora flockar den 20.9, 150 ex. Den 1.10 ca 1000 exemplar. Sista observationen, 1.11, ca 100 ex.
<i>Snösiska</i> Car hor	Den 19 och den 24.10 märktes 95 gråsiskor + 10 snösiskor, den 25.10 310 + 47 ex.
<i>Korsnäbb</i> Lox sp.	Största delen var <i>Lox cur</i> och uppträdde sporadiskt. 23.9 räknades 200 ex och 18 <i>Lox pyt.</i> 1.10 sågs flera mindre flockar.
<i>Tallbit</i> Pin enu	5.11. 1 exemplar.

VINTERFÅGLAR

En vintertaxering utfördes vid årsskiftet 1982/83. Detta var den femte i ordningen och omfattade dagarna mellan den 30.12-82 och 4.1-83. Vädret var rätt varmt för årstiden, dagtemperaturen var +2 -3°C, det var växlande lugnt och mullet, tidvis disigt och duggregn, regnskurar, delvis uppklärnande och vinden då SW upp till 5 - 7 beufort. Havet var både på inre och yttre sidan isfritt och marken helt bar.

Taxeringen utfördes av två personer under största delen av dygnets ljusa timmar på Storskär, Ebbskär och Norderstören.

Följande 14 arter och ca 85 individer räknade under 6 dagar:

Knipa Buc cla	3
Alfågel Cla hye	5
Storskrake Mer mer	8
Havsörn Hal alb	1
Orre Tet tet	2-3
Fiskmås Lar can	4
Tobigrissla Cep gry	7-8
Tretåig hackspett Pic tri	1
Korp Cor rax	2
Skata Pic pic	1
Talgoxe Par maj	15
Talltita Par mon	1
Grönfink Car chl	4
Gråsiska Car mea	ca 30

OBSERVATIONER AV SÄLLSYNTARE ARTER

<i>Vitnäbb islom</i> Gav ada	21.5 i vinterdräkt, flög mot NE. (O.L)
<i>Häger</i> Ard cin	24.8 flög över Ebbskär, mot Bysundet.
<i>Praktejder</i> Som spe	20.5 en hane vid Syndersgrundet, den 22.5 samma hane + hona. (O.L)
<i>Kungsörn</i> Aqu chr	25.4 vid Storbärgningen en ungfågel. På kvällen sågs troligen samma fågel på Ebbskär. (C.H.m.fl)
<i>Skrikörn</i> Aqu cla/pom	25.9 en ungfågel i sällskap med en havsörn kretsannde vid fyren. (P.J)
<i>Pilgrimsfalk</i> Fal per	24.9 en adult flög över Ebbskär i riktning WNN. (P.J)
<i>Skärsnäppa</i> Cal mar	6.11 vid Tuorelavarvet ett exemplar. Ett av de få observationerna på Valsörarna. (P.J.)
<i>Bredstjärtad labb</i> Ste pom	19.5 flög en labb i NE riktning, troligen en gammal fågel. (O.L.)
<i>Härfågel</i> Upu epo	2.10 Ett exemplar vid sjöbevakningsstationen. Första observationen på Valsörarna. (P.J.)
<i>Ringtrast</i> Tur tor	21.5 vid stationen (O.L.). 19.8 (O.L.) och 28.9 ett exemplar (P.J.).
<i>Kungsfågelsångare</i> Phy pro	6.10 ett ex fångad i nät. Första observationen på Valsörarna (P.J.).

RINGMÄRKNINGAR

Sommarens ringmärkning omfattade endast tre dagar, 3 - 5 juni, då sammanlagt 129 st närfångade fåglar märktes. Ringmärkning av boungar uteblev helt denna säsong i brist på ringmärkare. Till följd härav blev t.ex. alla ungar i skrån-tärnkolonin (ca ett hundratal) för första gången omärkta.

Höstens ringmärkning av flytt- och invasionsfåglar blev - tack vare bemanning den 12.9 - 8.11, med enbart kortare avbrott på sammanlagt ca en vecka - rekord- artad med en slutsumma på 2312 ex. Betydligt över hälften utgjordes av grå- och snösiska, sammanlagt 1553 ex. På andra plats kom pärlugglan med 182 ex.

Totalantalet märkta fåglar för året blev 2461 ex, fördelade på 44 st olika arter. Resultatet överskrider betydligt förra rekordet från år 1980, d.v.s. 2030 ex.

Ringmärkare har varit Jouko Hakala, Pauli Järvinen (2312 ex) och C.G. Tassel.

Art	Sommar märkning	Höst märkning	Totalt
Stenfalk (Fal col)	1	1	1
Enkelbeckasin (Gal gal)	2	2	2
Morkulla (Sco rus)	1	1	1
Hökuggla (Sur ulu)	13	13	13
Hornuggla (Asi otu)	1	1	1
Päruggla (Aeg fun)	182	182	182
Större hackspett (Den maj)	5	5	5
Tretåig hackspett (Pic tri)	2	2	2
Talgoxe (Par maj)	65	65	65
Blåmes (Par cae)	1	1	1
Trädkrypare (Cer fam)	2	2	2
Gårdsmyg (Tro tro)	3	3	3
Björktrast (Tur pil)	36	36	36
Taltrast (Tur phi)	32	32	32
Rödvingetrast (Tur ili)	2	111	113
Koltrast (Tur mer)	1	1	1
Rödstart (Pho pho)	4	8	12
Blåhake (Lus sve)	3	3	3
Rödhake (Eri rub)	58	58	58
Sävsångare (Acr sch)	1	1	1
Gulsångare (Hip ict)	4	4	4
Svarthätta (Syl atr)	18	18	18
Trädgårdsångare (Syl bor)	29	5	34
Ärtsångare (Syl cur)	8	8	8
Lövsångare (Phy lus)	41	6	47
Gransångare (Phy col)	9	9	9
Grönsångare (Phy sib)	1	1	1
Kungsfågelsångare (Phy pro)	1	1	1
Kungsfågel (Reg reg)	127	127	127
Grå flugsnappare (Mus str)	12	7	19
Svartvit flugsnappare (Fic hyp)	2	2	2
Järnsparv (Pru mod)	14	14	14
Ängspiplärka (Ant pra)	2	3	5
Trädpiplärka (Ant tri)	1	1	1
Sidensvans (Bom gar)	10	10	10
Varfågel (Lan exc)	1	1	1
Grönsiska (Car spi)	2	21	23
Gråsiska (Car mea)	1	1417	1418

Snösiska (Car hor)	146	146
Bergfink (Fri mon)	7	7
Bofink (Fri coe)	13	14
Rosenfink (Car ery)	2	2
Gulspurv (Emb cit)	1	1
Sävspurv (Emb sch)	11	11
Arter sammanlagt 44	129	2332 2461

ÅTERFYND

Under året har ett antal återfynd inrapporterats, av vilka de mest intressanta kan nämnas:

Art	Ringmärkning		Återfynd		Avst. km	Riktning	Tid dygn	Tillstånd
	Ålder	Dat.	Plats	Dat.				
Fiskmås	Pull.	27.6-76	England E	15.3-80	1662	SW	1385	Död
—»—	—»—	4.7-76	Norfolk England S	17.2-82	1890	SW	2053	Fångad levande i nät
—»—	—»—	29.6-81	Sussex England E Licoln	28.2-82	1687	SW	244	Död
Päruggla	1-årig	16.9-80	USSR Centr Yaroslavl	15.1-82	1183	ESE	485	Död
—»—	—»—	19.9-81	USSR Bryansk	16.1-82	1347	SSE	119	Död
—»—	—»—	2.10-82	Helsingfors	20.10-82	414	SSE	19	Vid liv mot fönster
—»—	—»—	28.9-82	Sverige Västerb.	31.1-83	125	NW	125	Död
Taltrast	1-årig	25.9-82	Frankrike Gironde	24.11-82	2515	SW	60	Död
Rödvingetrast	—»—	26.9-81	Portugal N Minho	21.11-82	3115	SW	421	Död skjuten
—»—	—»—	29.9-81	Frankrike Gironde	25.11-82	2507	SW	422	Död skjuten